

**„Zotavení lidí s onemocněním
schizofrenního okruhu a
rodičovství“**

„Zotavení lidí s onemocněním schizofrenního okruhu a rodičovství“

- ▶ Kazuistiky 5 osob – 3 žen a 2 mužů zobrazují, že samotné rodičovství lze zvládnout za pomoci spolupráce v rodině, snaze jednotlivých lidí překonat překážky a vychovat ze svých potomků úspěšné mladé lidi.
- ▶ Daný příspěvek ukazuje obrovskou vůli jednotlivých respondentů při výchově svých dětí, kdy rodičovství bylo dlouhodobě ovlivňováno duševní nemocí a s tím spojenými komplikacemi.

Metoda sběru dat a analýza dat:

- ▶ Jako metodu sběru dat kvalitativního šetření jsem použila rozhovor. Sběr dat v předvýzkumu byl uskutečněn v prosinci a lednu 2018, kdy na otázky odpovídala žena s bipolární poruchou a mladá žena, dcera matky trpící paranoidní schizofrenií.
- ▶ Samotný výzkum byl proveden v prosinci 2018 a lednu 2019. Rozhovory probíhaly individuálně, tváří v tvář, v soukromí tzn., že rozhovorům nebyla přítomna třetí osoba. Na začátku rozhovoru byly respondenti ujištěni, že jejich jména nebudou nikde zveřejněna, i když na tom nikdo z respondentů netrval.

-
- ▶ Při rozhovoru jsem použila se souhlasem respondentů diktafon. Nahrané rozhovory byly co nejdříve doslovně přepsány pro usnadnění analýzy získaných dat. Důvěra navázána mezi mnou a respondenty vedla k tomu, že otázky byly zodpovězeny všechny, nesetkala jsem se, že by na některou nechtěli respondenti odpovědět.
 - ▶ Kladný přístup k nahrávání rozhovorů byl dán také tím, že jednotliví respondenti byli se mnou již dříve v přátelském vztahu. Každý z rozhovorů trval cca 20 minut. Při vyhodnocování rozhovoru jsem se snažila dívat na příběh jako celek, neopomenout významné skutečnosti vyprávění, ale důležitost jsem kladla na zkušenosti a prožitky, které se vážou k onemocnění rodiče.

Kazuistiky:

- ▶ **Respondentka č. 1:** Žena je rozvedená, je jí 67 let. Její původní povolání bylo kuchařka. Vychovávala sama nebo částečně za pomoci sestry svoji dceru. Dceři je 29 let. Dceři se podařilo dostudovat střední školu s maturitou. Diagnóza respondentky je schizoafektivní porucha, tato nemoc u ní byla diagnostikována po narození jediného potomka. Žena byla 4x hospitalizovaná. 3x v Psychiatrické nemocnici Bohnice a 1x na klinice Ke Karlovu 11. V její a parterově rodině, který nebyl jejím manželem, se nikdy tato duševní nemoc nevyskytla, duševní nemoc se projevila u jedné ze sester partnera po autonehodě. Tato nemoc nebyla dosud diagnostikována. Dcera onemocněla ve 20 letech schizofrenií. V současné době je dcera v pořádku, pracuje. Žena od narození žije v Praze. Je již ve starobním důchodu.

Kazuistiky:

- ▶ **Respondentka č. 2:** Žena je vdaná, v současnosti je jí 46 let. Vystudovala střední školu. Původním povoláním byla učitelka. Společně s manželem vychovávají dvě děti. Dceři je 26 let, studuje vysokou školu a synovi je 18 let a je studentem střední školy. Diagnóza respondentky je schizoafektivní porucha. Žena byla hospitalizovaná 3x. V její a parterově rodině se nikdy tato, ani žádná jiná duševní nemoc neprojevila. Pochází z Prahy. Pracuje jako výzkumnice.
- ▶ **Respondentka č. 3:** Žena je též vdaná, je jí 53 let. Vystudovala vysokou školu přírodovědného zaměření, pracovala jako výzkumný pracovník v biochemii. Diagnóza ženy je schizoafektivní porucha. Byla hospitalizovaná 4x, z toho 3x v PL Bohnice a 1x v Psychiatrickém centru Praha. S manželem vychovali 2 dcery ve věku 21 a 27 let. Starší dcera je vysokoškolsky vzdělaná, mladší dcera studuje vysokou školu. Díky starší dceři se stala v roce 2018 babičkou. Pochází z Prahy. V současné době pracuje též jako výzkumnice.

Kazuistiky:

- ▶ **Respondent č. 4:** Muž je rozvedený ve věku 48 let. Vystudoval vysokou školu s technickým zaměřením. Jeho diagnóza je schizoafektivní porucha. Muž byl 8x hospitalizovaný, 7x v PL Bohnice a 1x v Brně v Černovicích. S bývalou manželkou mají dvě děti. Dceru ve věku 19 let a syna 12 let. Dcera je vyučená, respondent by chtěl, aby dosáhla maturity a syn je nadaný student, který studuje na víceletém gymnáziu. Samotný respondent je peer pracovníkem.
- ▶ **Respondent č. 5:** Muž je ženatý. V současné době je mu 60 let. Je vysokoškolsky vzdělaný, původním povoláním architekt. Diagnóza muže je paranoidní schizofrenie. Byl 4x hospitalizovaný, 2x v PL Bohnice a 2x na Klinice Ke Karlovu. Se ženou vychovali 3 děti, dceru ve věku 33 let, syna ve věku 31 a syna 27 let. Všechny děti jsou vysokoškolsky vzdělané. V současné době je také dědečkem ze strany dcery 3 vnoučat. Do svých 11 let žil v Brně, později v Praze. Pracuje ve svépomocném spolku.

-
- ▶ Schopnost uživit rodinu je jednou z velmi těžkých úkolů rodiče. Všichni respondenti shodně vypověděli, že by to bylo pro ně velmi obtížné, kdyby měli živit děti sami. S nástupem nemoci dochází ke změně ekonomické situace rodiny. Omezujícím faktorem pro finanční zajištění rodiny je nemocný rodič díky tomu, že jeho uplatnění na trhu práce je mnohdy významně omezeno. Nemoc neumožňuje podávat maximální výkon, tím dochází ke snižování platu a někdy o zaměstnání díky nemoci duševně nemocný i přijde, a to i opakovaně. V takové situaci je více než náročné s omezenými příjmy zajistit materiální potřeby rodiny včetně potřeb dětí a udržet rodinný rozpočet je v některých případech nad možnosti samotné rodiny. Všichni respondenti žijí částečně či žili z invalidních důchodů, které byly jistotou pro respondenty.

-
- ▶ Všichni rodiče daného vzorku se svým rodičovstvím více méně uspěli. Tři z nich zůstali dosud v manželství, kde jim pomáhal druhý rodič a ve dvou případech ještě širší rodina. Jeden muž se rozvedl. Jedna žena musela svého partnera nechat od sebe odvést policií, protože ji fyzicky napadal a na výchově dítěte se nikterak nepodílel.
 - ▶ Respondenti v době ataky či po atace nebyli schopni zajišťovat chod domácnosti, nebo těžko situaci zvládali, projevil se perfekcionismus a agresivita, manželka jednoho respondenta na něj podala předběžně opatření pro zamezení styku s dětmi, druhý respondent a jeho rodina upadla do bezvýchodných sociálních poměrů.

Co je pro duševně nemocného člověka, který vychovává dítě důležité?

- ▶ rodinné zázemí – pomoc partnera, širší rodiny
- ▶ možnost pracovat a uplatnit se
- ▶ mít jistotu v invalidních důchodech
- ▶ pomoc NNO např. organizace Hestia v projektu Pět P pro pomoc dětem od 6 – 15 let, preventivní program založený na kamarádkém vztahu dítěte s dobrovolníkem
- ▶ pomoc od státu - příspěvky

Děkuji za Váš čas a za pozornost.

barbora.lacinova@spolekkolumbus.cz